

Memo

Aan Klankbordgroep REG2017

Van ACM

Datum 11 december 2015

Onderwerp 15.573.29 /REG2017 Statische Efficiëntie TenneT

Bijlage(n)

Inhoud

I. Samenvatting	1
II. Juridisch kader	2
III. Schematisch werking tariefregulering TenneT	4
IV. Bepaling benchmark	5
A. Standaardiseren en bepalen parameters	5
1. Bepaling statische efficiëntie	5
2. Uitwerking optie hergebruik.....	7
a) Bepalen mate van efficiëntie in 2015	7
b) Ingroeien of niet?	9
c) Vaststelling θ eta.....	10
3. Toepassing efficiëntiemeting.....	10
a) Niet-gebenchmarkte kosten	10
b) Niet-beïnvloedbare kosten	11
c) Financierbaarheid	11
Bijlage 1: Overzicht berekening θeta TenneT	13

I. Samenvatting

Voor de reguleringsperiode 2017 en verder moet ACM wederom de verwachte efficiënte kosten voor TenneT vaststellen en daarmee de efficiëntie van TenneT. Dit leidt tot een bepaling van de toegestane inkomsten per jaar voor TenneT. Tot nu toe is er in de vorige reguleringsperiodes steeds gebruik gemaakt van recente benchmarkstudies, maar voor de komende reguleringsperiode zijn

deze niet voorhanden. ACM legt in deze memo daarom aan de klankbordgroep discussiepunten voor om voor de periode 2017 – 2022 de efficiëntie van TenneT te kunnen bepalen.

De keuzes staan in verband met andere dossiers, zoals het herstel van het methodebesluit TenneT 2014 – 2016, wetswijziging (STROOM) en het nacalculatiekader inkoopkosten E&V. Op al deze verbanden gaat ACM in.

Met het memo legt ACM de volgende discussiepunten voor aan de klankbordgroep:

Discussiepunten	Onderwerp
1	Hergebruik van de meest recente benchmark is de beste wijze waarop de statistische efficiëntie van TenneT voor de periode 2017 – 2022 kan worden bepaald.
2	ACM past in lijn met het herstelbesluit de voorzichtigheidsmarge van 5% toe op de uitkomst van de benchmark.
3	ACM houdt vast aan het ingroeipad naar 2025 die ACM met de methodebesluiten voor de 5 ^e periode heeft ingezet. Dat betekent dat TenneT in de komende reguleringsperiode 0,83% inefficiëntie per jaar moet goedmaken.
4	ACM veronderstelt dat – conform de vorige reguleringsperiode, de tussenuitspraak van het CBb en STROOM – de toezichtkosten, de kosten dan wel opbrengsten van inkoop van energie en vermogen, Inter-TSO compensation, tarieven van regionale netbeheerders en kosten van terreinen en gebouwen, planning en immateriële activa efficiënt zijn als gevolg van het ontbreken van inzicht in de mate van (in)efficiëntie t.a.v. deze kosten.
5	ACM doet geen nader onderzoek naar financierbaarheid van TenneT vanwege de geringe doelmatigheidskorting en omdat via het ingroeipad hiermee reeds impliciet is rekening gehouden.

2/13

Deze notitie geeft een voorlopig inzicht in hoe ACM de statische efficiëntie van TenneT wil bepalen en vraagt om uw input op specifieke punten. Tijdens de klankbordgroepbijeenkomst van 11 december 2015 kunt u uw input geven. Uw opmerkingen zullen wij meewegen in het ontwerp besluit dat ACM naar verwachting medio 2016 ter inzage zal leggen.

II. Juridisch kader

De basis reguleringsvorm voor TenneT is 'revenue-cap regulering'. Dit betekent dat gedurende de jaren van de reguleringsperiode vooraf de toegestane inkomsten per jaar worden bepaald. Maakt TenneT minder kosten dan inkomsten, dan mag zij deze (extra) winst behouden. Maakt TenneT meer kosten dan inkomsten, dan maakt zij minder winst of zelfs verlies.

Op last van het CBb moet ACM het methodebesluit 2014 – 2016 aanpassen en kan ACM de resultaten van de huidige benchmark (STENA2012) niet onverkort toepassen. De gevoeligheid in het model is te groot als gevolg van schommelingen in de WACC. ACM heeft dit geïnterpreteerd door een passende voorzichtigheidsmarge toe te passen. ACM gaat uit van een efficiëntie van 85% als basis, maar hanteert een voorzichtigheidsmarge van 5%. Het ontwerpbesluit ligt op dit moment ter inzage. Op 11 februari 2016 moet ACM het herstelbesluit naar het CBb sturen.

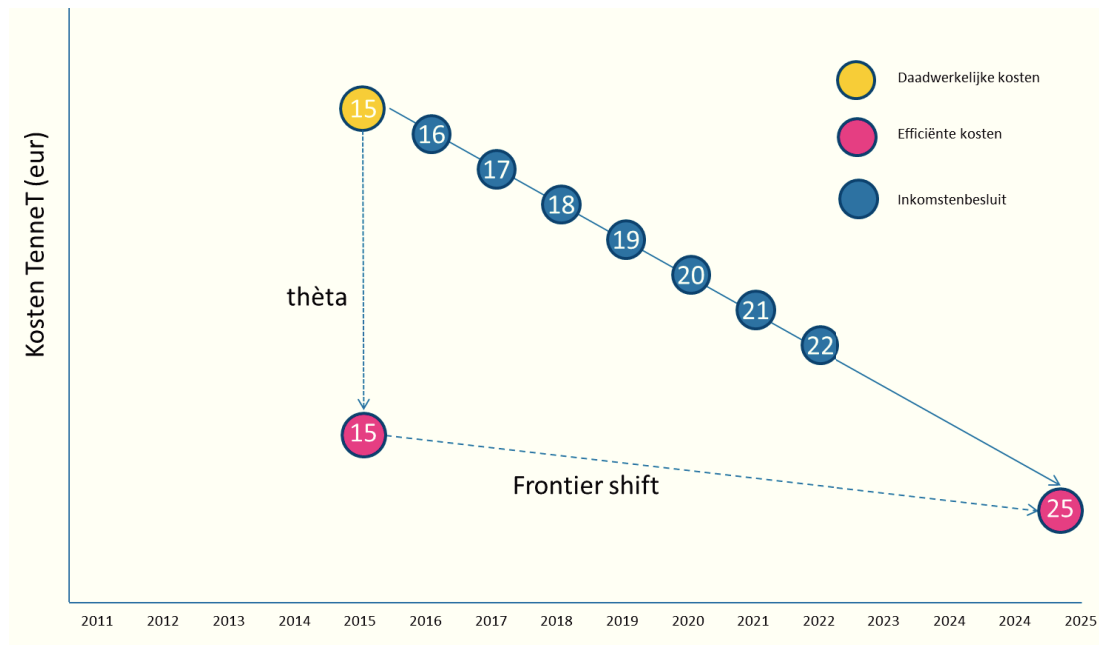
Juridische grondslag REG 2017

Vanaf 2016 is er naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe juridische grondslag in de E&G-wet (STROOM). TenneT is aangemerkt als een “transmissiesysteembeheerder”. Hiervoor kunnen andere eisen gelden dan distributiesysteembeheerders (RNB’s). Voor de uitvoering van de wettelijke taken mag TenneT ter dekking van de efficiënte kosten tarieven in rekening brengen (artikel 6.3. E&G-wet). De tarieven worden vastgesteld volgens een voorgeschreven procedure. Dit begint met het opstellen van een methodebesluit. Het doel van het methodebesluit is onder andere om de TenneT te prikkelen tot een doelmatige bedrijfsvoering. Verder legt het methodebesluit vast op welke wijze efficiënte kosten worden bepaald. Daarnaast moet, indien van toepassing, de wijze worden vastgesteld hoe het efficiëntie-niveau en de verwachte efficiëntieverandering moet worden bepaald (artikel 6.11, lid 3 E&G-wet).

Deze notitie gaat vooral over de wijze van vaststelling van de efficiëntie. In de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) staat hierover dat een statistische efficiëntievergelijking niet verplicht is en dat het aan de ACM is om deze vergelijking met redelijkheid toe te passen. Over TenneT is opgenomen dat ACM er de afgelopen jaren voor heeft gekozen voor een bijstelling van het inkomen over meerdere jaren. Toepassing van een dergelijke systematiek blijft mogelijk. Aan de vaststelling en toepassing van het efficiëntieniveau zijn wel beperkingen opgelegd. Bij de vaststelling laat ACM niet-beïnvloedbare kosten zoveel mogelijk buiten beschouwing en laat de ACM de landspecifieke kenmerken buiten beschouwing (artikel 6.11. lid 4 E&G-wet). Bij de toepassing van het vastgestelde efficiëntieniveau laat de ACM de niet-beïnvloedbare kosten buiten beschouwing en houdt de ACM in ieder geval rekening met de financierbaarheid van de transmissiesysteembeheerder (dus TenneT als geheel; artikel 6.11. lid 5 E&G-wet). De verschillende begrippen zijn verder niet uitgewerkt.

III. Schematisch werking tariefregulering TenneT

Figuur 1: Schematische weergave van de werking van tariefregulering

4/13

Relatie oude methode met STROOM

Onder STROOM wordt het x-factorbesluit vervangen door een inkomstenbesluit waarin aan het begin van de reguleringsperiode voor elk jaar van de te reguleren periode de toegestane inkomsten van de netbeheerder zijn vastgelegd. Dit houdt niet in dat de doelmatigheidskorting verdwijnt, maar enkel dat niet de doelmatigheidskorting zelf, maar het resultaat van de toepassing daarvan op de inkomsten van de netbeheerder bij besluit voorafgaand aan de reguleringsperiode wordt vastgesteld. De doelmatigheidskorting en het eventueel daar uit volgende ingroeipad van inkomsten naar het efficiënte kostenniveau zal in beginsel uitgangspunt blijven voor de vaststelling van de inkomsten die de netbeheerders jaarlijks mogen verdienen.¹

Als ACM echter reeds voorafgaand aan de reguleringsperiode voorziet dat de kostenontwikkeling in de komende reguleringsperiode per jaar van die periode sterk fluctueert, kan zij de verwachte nieuwe kosten of kostenbesparingen die zich specifiek in één of enkele jaren van de reguleringsperiode voordoen, op voorhand betrekken bij de vaststelling van de inkomsten van het betreffende jaar. Zo'n fluctuatie kan worden veroorzaakt door een nieuwe tijdelijke taak, waarvoor ruimte is gemaakt in het wetsvoorstel. De wijziging brengt derhalve geen verandering in de omvang van de doelmatigheidskorting, maar wel in de uitwerking daarvan in de inkomsten van de netbeheerder.

In het wetsvoorstel worden de begininkomsten van een nieuwe reguleringsperiode losgekoppeld van

¹ Consultatiedocument STROOM, <https://www.internetconsultatie.nl/stroom/document/904>

de eindinkomsten in de vorige periode.

IV. Bepaling benchmark

A. Standaardiseren en bepalen parameters

In REG2014 heeft ACM TenneT 12 jaar gegeven om toe te groeien naar een efficiënt niveau. Op deze wijze zal in 2025 de bestaande inefficiënties zijn weggewerkt. Concreet betekende dit voor de periode 2014 – 2016 dat van TenneT werd verwacht om elk jaar 0,86% efficiëntieverbetering te realiseren.²

Voor de periode 2017 – 2022 is het vereist dat ten eerste dient bepaald te worden welke benchmarkscore toegepast dient te worden. Ten tweede op welke kosten deze toegepast moeten worden. Tenslotte moet daarbij bepaald worden of de eerder gebruikte ingroeiperiode gehanteerd moet blijven worden.

1. Bepaling statische efficiëntie

Om de eindinkomsten te kunnen bepalen moet ACM een oordeel vormen over de verwachte efficiënte kosten in het jaar 2022. De benchmarkstudie staat aan de basis van het bepalen van de efficiënte kosten. De resultaten van deze studie (een efficiëntiemeting) vertaalt ACM namelijk in een efficiëntiepercentage (de θ genoemd) voor TenneT. De efficiëntiemeting geeft aan wat het relatieve efficiënte kostenniveau voor TenneT is, gegeven haar taken en haar netten, in vergelijking met het kostenniveau in het jaar 2015 van TenneT. ACM past vervolgens deze meting toe op de relevante kosten.

In het vorige methodebesluit is geconcludeerd dat de mate van efficiëntie van TenneT het beste kan worden bepaald door de kosten van TenneT te vergelijken met de kosten van buitenlandse TSO's (hierna: benchmarkstudie). Dit is de vorige periode gebeurd aan de hand van onderzoek naar de efficiëntie van een aantal buitenlandse TSO's, waaronder TenneT. Dit betreft een benchmarkstudie (hierna: E3grid2012) uitgevoerd door een consortium van Frontier Economics Ltd, Consentec GmbH, SumicSid SPRL en PricewaterhouseCoopers (hierna: Frontier e.a.). ACM heeft Frontier e.a. een aanvullende benchmarkstudie (hierna: STENA2012) laten uitvoeren naar de mate van efficiëntie van TenneT ten opzichte van buitenlandse TSO's, bekeken vanuit de Nederlandse situatie. In het gewijzigde methodebesluit 2014 – 2016 heeft ACM de efficiëntie van TenneT vastgesteld op 90%. Dit getal komt voort uit een benchmarkscore van 85% en een voorzichtigheidsmarge van 5%.

ACM ziet vier opties om voor de zevende reguleringsperiode een benchmark vast te stellen.

1. Efficiëntiebeoordeling door een update van E3grid2012
2. Hergebruik laatste benchmark
3. Een combinatie van optie 1 en 2 uitvoeren.

² Op basis van gewijzigde methodebesluit 2014 – 2016. Hierin is TenneT 85% efficiënt verklaard met daarboven op een voorzichtigheidsmarge van 5%. Het verschil (10%) dient in een periode van 12 jaar ingelopen te worden.

4. Niets doen en TenneT efficiënt veronderstellen

Een update van het E3grid2012 onderzoek met recentere data van TenneT en eventueel enkele Duitse TSOs (optie 1 en 3) heeft een aantal inhoudelijke en procesmatige bezwaren. Allereerst zou dit geen optimale vergelijking zijn omdat de peildata voor de gegevens van TenneT en haar vergelijkingsondernemingen dan van elkaar gaan verschillen. De vraag is of je een eerlijkere vergelijking krijgt als de kosten van 2013/14 van TenneT kan en mag vergelijken met kosten van andere TSO's uit 2011 ten opzichte van de huidige vergelijking die voor alle TSO hetzelfde peiljaar heeft.³ Het nu al updaten van het onderzoek van 2012 is niet consistent met eerdere besluiten. In het verleden heeft de ACM ook niet in iedere reguleringsperiode een nieuwe benchmark gedaan. Daarbij komt dat de doorlooptijden evenals de te verwachten kosten aanzienlijk zijn.

De gedachte achter optie 4 ("Niets doen en TenneT efficiënt veronderstellen") is dat de meest recente benchmark voor TenneT betrekking heeft op kostengegevens uit 2011 en het toepassen van het hieruit voortvloeiende efficiëntiepercentage op de kosten van TenneT in het (nieuwe) basisjaar 2015 als onredelijk wordt gezien. Aangezien het niet mogelijk is om nog tijdig een nieuwe benchmark uit te voeren, zou ACM in deze redentatie niet de mate van (in)efficiëntie van TenneT in 2015 kunnen bepalen.⁴

ACM heeft daarom overwogen om in de nieuwe periode aan te nemen dat TenneT efficiënt is (optie 4). ACM acht deze optie echter redelijk noch aannemelijk. ACM heeft hiervoor meerdere redenen die hieronder worden toegelicht.

De eerste reden is dat ACM in 2011 heeft vastgesteld dat TenneT dezelfde taken met aanzienlijk lagere kosten zou kunnen uitvoeren. Vervolgens heeft ACM TenneT 12 jaar de tijd gegeven om naar dit efficiënte kostenniveau in te groeien. Daarbij is van belang dat inefficiënte oude activa in EHS-netten pas in 2025 volledig zullen zijn afgeschreven en dat de activa van TenneT dus niet voor die tijd volledig efficiënt kan zijn.

ACM heeft geen aanwijzingen dat TenneT in de afgelopen drie jaar deze volledige efficiëntieslag reeds heeft gemaakt. Het is derhalve niet redelijk (vanuit consumentenperspectief) om aan te nemen

³ In de GTS benchmark gebeurt dit wel, maar dat is noodgedwongen door beperkte databeschikbaarheid. De consultant voor de CEER Benchmark is ervan overtuigd dat dit een eerlijke vergelijking is. Het is noodgedwongen, maar nog wél een eerlijke vergelijking.

⁴ ACM wijst er volledigheidshalve op dat de NMa in 2011-2012 onderzoek heeft laten uitvoeren naar (alternatieve) manieren waarop de efficiëntie van TenneT kan worden ingeschat. Daarbij is gebleken dat er twee alternatieven denkbaar zijn: *process benchmarking* of *reference modelling*. Nadere onderzoeken van beide alternatieven laten echter zien dat deze alternatieven in de praktijk niet (goed) uitvoerbaar zijn. Daarom heeft de NMa in 2012 besloten te investeren in het verbeteren van de internationale kostenbenchmark. ACM heeft dit standpunt nadien overgenomen in de meest recente methodebesluiten.

dat TenneT efficiënt is. De tweede inhoudelijke reden is dat ACM de oude benchmark met een zekere prudentie ook deze periode weer kan toepassen. Dit past binnen het ingroeipad van 12 jaar. Bovendien heeft ACM dit ook in het verleden gedaan,⁵ waardoor er tevens sprake is van een zeker opgewekt vertrouwen. ACM wijst er tot slot op dat in het verleden de time-lag tussen het uitvoeren van de benchmark en het toepassen van de benchmark in dezelfde orde van grootte heeft gelegen als nu het geval is. In twee eerdere reguleringsperioden was de *time-lag* 3 en 4 jaar⁶.

Gegeven de doelstelling om 1 maart 2016 met een concept methodebesluit te komen zijn ons inziens opties 1, 3 en 4 daarmee niet langer reëel. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op optie 2 “Hergebruik”.

Discussiepunt 1	Hergebruik van de meest recente benchmark is de beste wijze waarop de statistische efficiëntie van TenneT voor de periode 2017 – 2022 kan worden bepaald. Akkoord: ja/nee
------------------------	--

7/13

2. Uitwerking optie hergebruik

Voor het hergebruik van de vorige benchmark dienen een drietal stappen gezet te worden. Ten eerste moet de efficiëntie in 2015 worden bepaald. Vervolgens de keuze maken of het bestaande ingroeipad naar 2025 gehandhaafd blijft en ten slotte de daadwerkelijke berekening van de θ .

a) Bepalen mate van efficiëntie in 2015

Herbruik van de bestaande benchmarkresultaten impliceert dat TenneT 85% efficiënt zou zijn. Dit was de uitkomst uit STENA2012. Gelet echter op de tussenuitspraak van het CBb mocht deze uitkomst niet onverkort worden toegepast. In het herstelbesluit TenneT 2014 – 2016 is daarom een voorzichtigheidsmarge meegenomen van 5%. De reden hiervoor was het feit dat de uitkomsten van STENA2012 gevoelig waren voor fluctuaties in de WACC. Nu er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe gegevens ziet ACM geen redenen om voor de komende periode een andere voorzichtigheidsmarge op te nemen dan deze 5%.

Discussiepunt 2	ACM past in lijn met het herstelbesluit de voorzichtigheidsmarge van 5% toe
------------------------	---

⁵ In de vierde reguleringsperiode van TenneT heeft ACM de benchmark uit de derde reguleringsperiode hergebruikt. Ook in de vorige reguleringsperiode was in het ontwerpbesluit opgenomen dat ACM de benchmark uit de vijfde reguleringsperiode wilde toepassen, omdat onzeker was of de nieuwe benchmark op tijd klaar zou zijn.

⁶ In de 4e reguleringsperiode (2008-2010, basisjaar 2007) was de benchmark op basis van gegevens van 2000-2003. In de 5e reguleringsperiode (2011-2013, basisjaar 2009) was de benchmark op basis van gegevens uit 2006. In de vorige reguleringsperiode (2014-2018, peiljaar 2012) was een benchmark gebruikt met gegevens uit 2011.

	op de uitkomst van de benchmark.
--	----------------------------------

	Akkoord: ja/nee
--	-----------------

Ten aanzien van hergebruik moet de vraag beantwoord worden of de vastgestelde efficiënte uit 2012 gecorrigeerd dient te worden voor het feit dat TenneT de afgelopen drie jaar efficiënter is geworden. In voorgaande reguleringsperiode is hiervan ook uitgegaan⁷.

Het is niet goed mogelijk om vast te stellen of TenneT daadwerkelijk efficiënter is geworden. Een mogelijke indicator zou het gerealiseerde rendement kunnen zijn. Als het gerealiseerde rendement lager dan het verwachte rendement (de WACC) is, zou hieruit kunnen worden geconcludeerd dat TenneT er voor heeft gekozen om de via de x-factor opgelegde efficiëntieverbetering gedeeltelijk niet te realiseren en dus genoegen te nemen met een lagere winst dan toegestaan. Ook het omgekeerde gaat op: als het gerealiseerde rendement hoger is dan het verwachte rendement, dan kan dit een indicatie zijn dat TenneT een grotere efficiëntieverbetering heeft gerealiseerd dan strikt genomen noodzakelijk was. Vanzelfsprekend geldt bij het voorgaande dat er ook andere factoren kunnen zijn die debet zijn aan lager respectievelijk hoger rendement dan van te voren verwacht, zoals meer investeringen dan verwacht.

In de winstenonderzoeken die ACM periodiek uitvoert, analyseert ACM de gerealiseerde rendementen. Uit het winstenonderzoek TenneT 2011 en 2012⁸ blijkt dat voor TenneT het verwachte rendement over de vijf meest recente onderzochte jaren (2008-2012) gelijk is aan het gerealiseerde rendement: 4,7%. In 2013 heeft TenneT een reëel rendement gerealiseerd van 5,0% (ofwel nominaal 6,6%), iets hoger dan het 5-jarig gemiddelde van 4,7%. Dit is echter wel lager dan het door ACM verwachte reële rendement op basis van regulering van 5,8%. Dit komt doordat TenneT de afgelopen jaren meer geïnvesteerd heeft in het netwerk dan verwacht.⁹ Het gemiddelde gerealiseerde reële rendement van de afgelopen 5 jaar is echter niet hoger dan in het economisch verkeer gebruikelijk. Er is dus geen sprake van monopoliewinsten.

ACM komt voorlopig tot de conclusie dat het daarom aannemelijk om aan te nemen dat TenneT de afgelopen – in lijn met de vastgestelde regulering – efficiënter is geworden. Verder laten beoordelingen van recente UI's uit de periode 2013 - 2015 zien dat die redelijk efficiënt zijn uitgevoerd, dus is het aannemelijk dat er geen extra inefficiënties bijgekomen zijn.

Dus de aanname van ACM is dat TenneT de afgelopen jaren 0,86% efficiënter is geworden per jaar.

⁷ Zie bijvoorbeeld het methodebesluit TenneT transporttaken 2014 – 2016.

⁸ Zie de working paper van ACM, maart 2014, *Winstenonderzoek TenneT 2011 en 2012*, beschikbaar op <https://www.acm.nl/nl/download/publicatie/?id=12715>

⁹ Zie de working paper van ACM van december 2014, *Winstenonderzoek TenneT 2013*, beschikbaar op <https://www.acm.nl/nl/download/publicatie/?id=13650>

De efficiëntiemeting voor TenneT voor 2015 komt dan uit op de vastgestelde 85% efficiëntie in 2012 uit STENA2012 vermeerderd met de onzekerheidsmarge van 5% en vermeerderd met 3 jaren efficiëntieverbetering van elk 0,86% per jaar.

ACM stelt daarom voor om de efficiëntie van TenneT vast te stellen op 93% in 2015.

Discussiepunt 3	ACM houdt rekening met mogelijke efficiëntieverbeteringen van TenneT in de periode 2012-2015 bij het vaststellen van de mate van (in)efficiëntie van TenneT in 2015. Dit resulteert in 93% efficiëntie voor TenneT in 2015. Akkoord: ja/nee
------------------------	--

b) Ingroeien of niet?

ACM besloot om ook voor de zesde reguleringsperiode de uitkomst van de efficiëntiemeting in een perspectief met een langere termijn te plaatsen. ACM zag onvoldoende aanleiding om af te wijken van het 15-jaarsperspectief van de vijfde periode van regulering. Hiervan uitgaande besloot ACM dat het redelijk is om de uitkomst van de efficiëntiemeting te plaatsen in een perspectief van 12 jaar (met ingang van 1 januari 2014), zijnde 15 jaar minus de drie verstreken jaren van de vijfde reguleringsperiode.

Bij hergebruik van de efficiëntiemeting blijft ongewijzigd dat deze nog steeds voor een groot deel wordt beïnvloed door de inefficiënties van de activa van vóór 2001 van EHS-netten. Deze zijn immers in de regulering pas in het jaar 2025 volledig afgeschreven. Ten opzichte van de vorige reguleringsperiode is er op dit punt dus weinig verschil. Dit maakt dat ACM zich wederom voor de vraag gesteld ziet op welke wijze zij de uitkomst op een evenwichtige wijze (en daarbij rechtdoende aan de belangen van afnemers en van de netbeheerder) in de methode van regulering kan betrekken.

De achtergrond voor het ingroeipad was destijds de grote mate van inefficiëntie en het feit dat het niet redelijk is om TenneT deze kosten geheel in één reguleringsperiode van 3 jaar in rekening te brengen. Het kan nu verdedigbaar zijn om van de ingroeiperiode af te stappen omdat 7% inefficiëntie prima in 5 jaar tijd kan worden goedge maakt.

Desondanks is ACM van mening dat gelet op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur toch vast wil houden aan het bestaande ingroeipad.

Hiervan uitgaande is het advies om vast te stellen dat het redelijk is om de uitkomst van de efficiëntiemeting te plaatsen in een perspectief van 9 jaar (met ingang van 1 januari 2017), zijnde 15 jaar minus de zes verstreken jaren van de vijfde en zesde reguleringsperiode.

Discussiepunt 3	ACM houdt vast aan het ingroeipad naar 2025 datmet de methodebesluiten
------------------------	--

	voor de 5 ^e periode is ingezet. Dat betekent dat TenneT in de komende reguleringsperiode in staat wordt geacht om 0,83% inefficiëntie per jaar goed te kunnen maken.
--	---

Akkoord: ja/nee

c) Vaststelling θ ta

Concreet betekent dit het volgende. Omdat ACM onderhavig methodebesluit vaststelt voor de duur van vijf jaar stelt ACM de θ ta vast op 100% minus 5/9-deel van de gemeten 7% inefficiëntie (op basis van 1/9-deel per jaar voor elk van de 9 resterende jaren). Dit leidt tot een θ ta van (afgerond) 96%.

3. Toepassing efficiëntiemeting

a) Niet-gebenchmarkte kosten

ACM verplicht TenneT haar financiële gegevens te verstrekken aan ACM conform de door haar vastgestelde RAR. Op deze wijze kan ACM jaarlijks op een uniforme wijze de totale kosten van TenneT vaststellen.

ACM paste tot nu toe de doelmatigheidskorting toe op alle kosten uit hoofde van de transporttaken, inclusief de kosten voor de NorNed-kabel maar met uitzondering van de inkoopkosten voor energie en vermogen en de kosten (dan wel opbrengsten) die voortvloeien uit Inter-TSO compensation. Deze laatste kosten zijn niet betrokken bij de bepaling van de efficiëntiemeting in E3grid2012 en wijken bovendien naar hun aard veel af van de kostensoorten die wel in de benchmark zijn betrokken.

Gelet op de uitspraken van het CBB over de toepassing van efficiëntiemeting mag voor de komende reguleringsperiode de berekende θ ta niet worden toegepast op de inkoopkosten E&V. Deze kosten zijn tot nu toe niet meegenomen in E3grid en ook is niet gebleken van enig onderzoek naar de efficiëntie van deze kosten. ACM stelt daarom voor om voor de reguleringsperiode 2017 – 2022 deze inkoopkosten als volledig efficiënt te veronderstellen.

Het CBB heeft in haar tussenuitspraak aangegeven dat de doelmatigheidskorting ook niet mag worden toegepast op de overige kosten (terreinen en gebouwen, planning en immateriële activa) aangezien deze niet betrokken waren bij de bepaling van de efficiëntiemeting in E3grid2012 en ook niet is gebleken van enig onderzoek naar de efficiëntie van deze kosten.

Op basis van Artikel 6.11, zesde lid, van het wetsvoorstel STROOM mag de doelmatigheidskorting ook niet worden toegepast op de kosten die TenneT moeten afdragen aan de Autoriteit Consument en Markt in het kader van de financiering van haar toezicht (toezichtkosten ACM). Ook op de tarieven die worden gerekend door andere netbeheerders wordt geen korting toegepast. Dit geldt nog alleen voor het 150 kV-net van Liander in Flevoland.

Gelet hierop past ACM de doelmatigheidskorting niet toe op de inkoopkosten voor energie en

vermogen, de overige kosten (terreinen en gebouwen, planning en immateriële activa), de kosten dan wel opbrengsten die voortvloeien uit Inter-TSO compensation, tarieven van regionale netbeheerders en de toezichtkosten ACM.

Discussiepunt 4	ACM veronderstelt dat – conform de vorige reguleringsperiode, de tussenuitspraak van het CBb en STROOM – de toezichtkosten, de kosten dan wel opbrengsten van inkoop van energie en vermogen, Inter-TSO compensation, tarieven van regionale netbeheerders en kosten van terreinen en gebouwen, planning en immateriële activa efficiënt zijn als gevolg van het ontbreken van inzicht in de mate van (in)efficiëntie t.a.v. deze kosten. Akkoord: ja/nee
------------------------	--

b) Niet-beïnvloedbare kosten

Daarnaast zijn er in STROOM een aantal bepalingen toegevoegd over de vaststelling en toepassing van de benchmark. Deze zien op niet-beïnvloedbare kosten, landspecifieke kenmerken en financierbaarheid.¹⁰

Ten aanzien van de standpunten over niet-beïnvloedbare kosten en de landspecifieke kenmerken verwijst ACM naar de discussie over dit onderwerp in de klankbordgroep van 23 november 2015.¹¹ Het uitgangspunten dat hierin is geformuleerd ten aanzien van GTS past ACM ook toe bij TenneT. In E3grid2012 en STENA2012 is reeds gecorrigeerd voor de landspecifieke kenmerken. Verder zijn er volgens ACM geen correcties nodig voor niet-beïnvloedbare kosten. Immers, als ze ook landspecifiek zijn vallen ze onder E3grid en als ze niet landspecifiek zijn is er geen probleem voor de vergelijking. Bovendien zijn kosten doorgaans in bepaalde mate te beïnvloeden.

c) Financierbaarheid

Financierbaarheid is een breed begrip dat ziet op de financiële gezondheid van een bedrijf. Een netbeheerder is financierbaar wanneer hij in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Op korte termijn betekent dat dat hij zijn lopende verplichtingen kan betalen (liquiditeit, kredietwaardigheid), op langere termijn betekent dat dat hij investeringen kan financieren. Wanneer een netbeheerder niet financierbaar is, kan de continuïteit van zijn bedrijfsvoering in gevaar komen. Op lange termijn doordat hij de benodigde investeringen niet kan doen, bij korte termijn financierbaarheidsproblemen kan zelfs faillissement dreigen.

De MvT bij STROOM noemt een ingroeipad als een eventuele maatregel om de financierbaarheid te regelen. In de vorige reguleringsperiodes is voor TenneT reeds een ingroeipad gehanteerd. De relatie met financierbaarheid is dat het verhogen van de inkomsten ervoor zorgt dat een

11/13

¹⁰ Artikel 6.10, vierde en vijfde lid, van het wetsvoorstel STROOM.

¹¹ Specifiek gaat het agendapunt 7 - Statische efficiëntie GTS | Benchmarkonderzoek.

netbeheerder makkelijker aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen en voor vermogensverschaffers aantrekkelijker is om in te investeren.

Met een score van 93% en een jaarlijkse ingroei van 0,83% is financierbaarheid naar het voorlopige oordeel van ACM geen onoverkomelijke opgave. ACM is wel voornemens om in 2016 een nieuw winstenonderzoek te gaan doen.

Discussiepunt 5	ACM doet geen nader onderzoek naar financierbaarheid van TenneT vanwege de geringe omvang van de doelmatigheidskorting en omdat via het ingroeipad hiermee reeds impliciet is rekening gehouden. Akkoord: ja/nee
------------------------	---

Bijlage 1: Overzicht berekening thèta TenneT

<i>Aanduiding</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Waarde</i>
(a)	TenneT efficiency score op basis van STENA2012 - exclusief NorNed	85%
(b)	Voorzichtigheidsmarge	5%
(c) = 100% - (a) - (b)	doelmatigheidskorting in 2014	10,00%
(d)	Ingroeipad vanaf 2011	15 jaar
(e)	Reeds verstreken in 2011 - 2013	3 jaar
(f) = (d) - (e)	Overgebleven periode ingroeipad	12 jaar
(g)	duur 6e reguleringsperiode	3 jaar
(h) = (c) / (f)	doelmatigheidskorting per jaar voor de periode 2014 - 2016	0,83% per jaar
(i) = (g) x (h)	doelmatigheidskorting in 2014 - 2016	2,50%
(j) = 100% - (i)	thèta in 2014 - 2016	97,50%
(k) = 100% - (a) - (b) - (i)	doelmatigheidskorting in 2017	7,50%
(l)	duur 7e reguleringsperiode	5 jaar
(m) = (f) - (g)	Overgebleven periode ingroeipad	9 jaar
(n) = (k) / (m)	doelmatigheidskorting per jaar voor de periode 2017 - 2022	0,83% per jaar
(o) = 100% - (l) x (n)	thèta in 2017 - 2022	95,83%